

ຄູ່ມື
ການສາງລະບຽບຄູ່ມື
ຊັບພະຍາກອນປັດຈຸບັນແບບມິສວບຮ່ວມ

ມັງກອນ 2009

ບົດສະແດງຄວາມຂອບໃຈ

ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງທ່ານ **Eric Meusch, Roger Mollot** ແລະ ທີມງານ ທີ່ໄດ້ຮຽບຮຽງປຶ້ມ ຄູ່ມືສະບັບນີ້ຂຶ້ນມາຈາກປະສົບການ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ **ARL - Xe Kong Basin** ແລະ ໂຄງການ **ComFish** ຂອງ **WWF** ໂດຍການກວດແກ້ ແລະ ເພີ່ມຕື່ມເນື້ອໃນບາງສ່ວນຈາກ **ພະແນກຄຸມຄອງການປະມົງ, ກົມລຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ, ຂະແໜງ ລຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ** ບໍລິຄໍາໄຊ, ຄໍາມວນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື. ນອກຈາກນີ້ **ບັນດາພະນັກງານປ່າໄມ** ຈາກແຂວງ ບໍລິຄໍາໄຊ, ຄໍາມວນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື ພ້ອມດ້ວຍ **ພະນັກງານຊັບພະຍາກອນນໍ້າຈືດ** ຂອງ **WWF** ປະຈຳປະເທດລາວ ກໍໄດ້ປະກອບສ່ວນໃນປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ເຊັ່ນດຽວກັນ.

Suggested citation:

DLF and WWF. 2009. Fisheries co-management guidelines. WWF, Vientiane. 20 pp. (Lao language)

ຮຽບຮຽງໂດຍ: **Eric Meusch, Roger Mollot** ແລະ ທີມງານ
ຮູບພາບໂດຍ: ໂຄງການ **ARL - Xe Kong** ແລະ **ComFish** ຂອງ **WWF**, ຍົກເວ້ນຮູບທີ່ມີຊື່ຕິດ
ຜະລິດໂດຍ: **ພະແນກຄຸມຄອງການປະມົງ, ກົມລຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ** ແລະ **WWF**
ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: ໂຄງການ **ARL-Xe Kong Basin** ແລະ ໂຄງການ **ComFish**
ອອກແບບ ແລະ ຈັດຫນ້າໂດຍ: **ນອຍ ພຣິມສຸວັນ**

ຄູ່ມື
ຂໍ້
ກາງສາງລະບຽບຄຳຄວາມ
ຊື່ພະຍາກອນສັດທາແບບນິສົວພຣວມ

ມັງກອນ 2009

ບົດນຳ

ການປະມົງຢູ່ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍກິດຈະກຳການຫາປາ ແລະ ການລ້ຽງປາ. ທັງສອງ ວຽກງານມີຄວາມສຳຄັນໃນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກງານການຄຸ້ມປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ການສ້າງລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວ, ເຊິ່ງປະຊາຊົນລາວໄດ້ນຳໃຊ້ຜົນຜະລິດທາງດ້ານການປະມົງ ເພື່ອເປັນອາຫານຕົ້ນຕໍ ຕອບສະໜອງທາດໂປຣຕີນ ຈາກສັດນຳ ແລະ ເປັນສິນຄ້າເພື່ອສ້າງລາຍໄດ້ເສີມໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ ພ້ອມທັງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການສ້າງເສດຖະກິດຂອງຊາດ. ເນື່ອງຈາກ ສປປ ລາວອຸດົມຮັ່ງມີໄປດ້ວຍແຫຼ່ງນ້ຳຢູ່ລຽບຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາ ເຊິ່ງມີຄວາມຫລາກຫລາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ແລະ ເປັນແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ສຳຄັນຂອງສັດນຳ.

ການພັດທະນາຂະແຫນງການປະມົງ ໂດຍການປັບປຸງດ້ານຄວາມປອດໄພ ແລະ ຜົນຜະລິດ ຈາກການລ້ຽງປາ ສົມທົບກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາທຳມະຊາດຈາກບາດກ້າວສຳຄັນ ແກ່ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດ, ແຜນງານຫຼຸດຜອນຄວາມທຸກຍາກ, ພັດທະນາສັງຄົມ ແລະ ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ. ການພັດທະນາການລ້ຽງປາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການປະມົງແບບຍືນຍົງ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງພ້ອມໆກັນ, ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໄດ້ສະໜອງປາ, ສັດນຳ ແລະ ຜະລິດຕະພັນຂອງມັນອື່ນໆທີ່ປອດໄພ ແລະ ເຊື່ອຖືໄດ້ແກ່ຜູ້ບໍລິໂພກ.

ຄູ່ມືສຳລັບການສ້າງລະບົບຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນຳແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນເປັນບາດກ້າວທີ່ສຳຄັນ ໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານວິຊາການ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນສັດນຳ ຢູ່ສປປ ລາວ. ປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ ແມ່ນຜົນສຳເລັດຂອງການຮວມມື ລະຫວ່າງກົມ ລຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ ກັບກອງທຶນອະນຸລັກທຳມະຊາດໂລກ. ເນື້ອໃນຂອງປຶ້ມທົ່ວນີ້ແມ່ນອີງໃສ່ປະສົບການຕົວຈິງຂອງສອງພາກສ່ວນດ້ານການພັດທະນາ ແລະ ສົ່ງເສີມການປະມົງແບບມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ສປປ ລາວ ປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ຍັງເປັນເຄື່ອງມືທີ່ສຳຄັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດຫມາຍວ່າດ້ວຍການປະມົງອີກດ້ວຍ.

ຂ້າພະເຈົ້າເຊື່ອໝັ້ນວ່າປຶ້ມຄູ່ມືນີ້ຈະເປັນແຫລ່ງຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບພະນັກງານວິຊາການຂັ້ນເມືອງ, ແຊວງ ແລະ ສູນກາງ ພ້ອມທັງນັກຮຽນຮູ້ປັນຍາຊົນ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ ສຶກສາການຄຸ້ມຄວາກູ້ບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນຳ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ຄວາມສຳເລັດຈາກການຮວມມືເພື່ອຄຸ້ມຄອງການປະມົງແມ່ນອີງປະກອບທັງທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຂອງກົດລະບຽບຂອງກົມລຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ. ປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ແມ່ນກະກຽມໄວ້ໃຫ້ແກ່ພະນັກງານວິຊາການ ແລະ ຊຸມຊົນ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານໃນການສືບຕໍ່ພັດທະນາວຽກງານການຄຸ້ມຄອງການປະມົງຢູ່ ສປປ ລາວ

ດຣ. ບຸນຂວາງ ຄຳບຸນເຮືອງ
ຫົວໜ້າ ກົມລຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ
ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ

ສາລະບານ

ການຄຸ້ມຄອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

ຄູ່ມືສໍາລັບການສ້າງລະບຽບຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

ຂັ້ນຕອນສໍາຄັນໃນການສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

ຂັ້ນຕອນ 1: ການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຫັນດີເຫັນພ້ອມຮ່ວມກັນ (ການຄັດເລືອກສະຖານທີ່, ການວິໄຈສະພາບການ, ການກຳນົດບັນຫາ ແລະ ການກຳນົດຈຸດປະສົງ)

ຂັ້ນຕອນ 2: ການຮ່າງກົດລະບຽບ

ຂັ້ນຕອນ 3: ການປັບປຸງລະບຽບທີ່ໄດ້ຮ່າງອອກມາໂດຍບ້ານ

ຂັ້ນຕອນ 4: ການປັບປຸງລະບຽບທີ່ໄດ້ຮ່າງອອກມາໂດຍບ້ານ ແລະ ເມືອງ

ຂັ້ນຕອນ 5: ເຈົ້າເມືອງຮັບຮອງເອົາລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ

ຂັ້ນຕອນ 6: ປະກາດນໍາໃຊ້ລະບຽບຂອງບ້ານຢ່າງເປັນທາງການ ກ່ຽວກັບ “ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ”

ບົດສະຫຼຸບ

ການຄຸ້ມຄອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

ການຄຸ້ມຄອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມໝາຍເຖິງການວາງແຜນແຕ່ລຸ້ມຫາເທິງ ໂດຍນຳໃຊ້ປະສິບການແລະຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນເຂົ້າໃນການວາງແຜນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳ. ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນຈະໄດ້ນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳເຂົ້າໃນການວາງແຜນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມລະບົບການຄຸ້ມຄອງ.

ໃນວຽກງານການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ປະຊາຊົນຮ່ວມກັບອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນແມ່ນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນໃນການສ້າງລະບຽບໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳ. ລະບຽບການຕ່າງໆທີ່ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາແມ່ນມີຂັ້ນຕອນການດຳເນີນງານທີ່ລະອຽດອ່ອນ ຜ່ານຂະບວນການກຳນົດ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມປະເມີນຜົນມີການປັບປຸງເນື້ອໃນໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບຕົວຈິງຂອງທ້ອງຖິ່ນນັ້ນໆ. ທຸກໆຂໍ້ຕົກລົງສຳລັບແຕ່ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນມີລັກສະນະສະເພາະທີ່ສອງແສງໃຫ້ເຫັນເຖິງສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງພັກ-ລັດ.

ຄູ່ມືສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

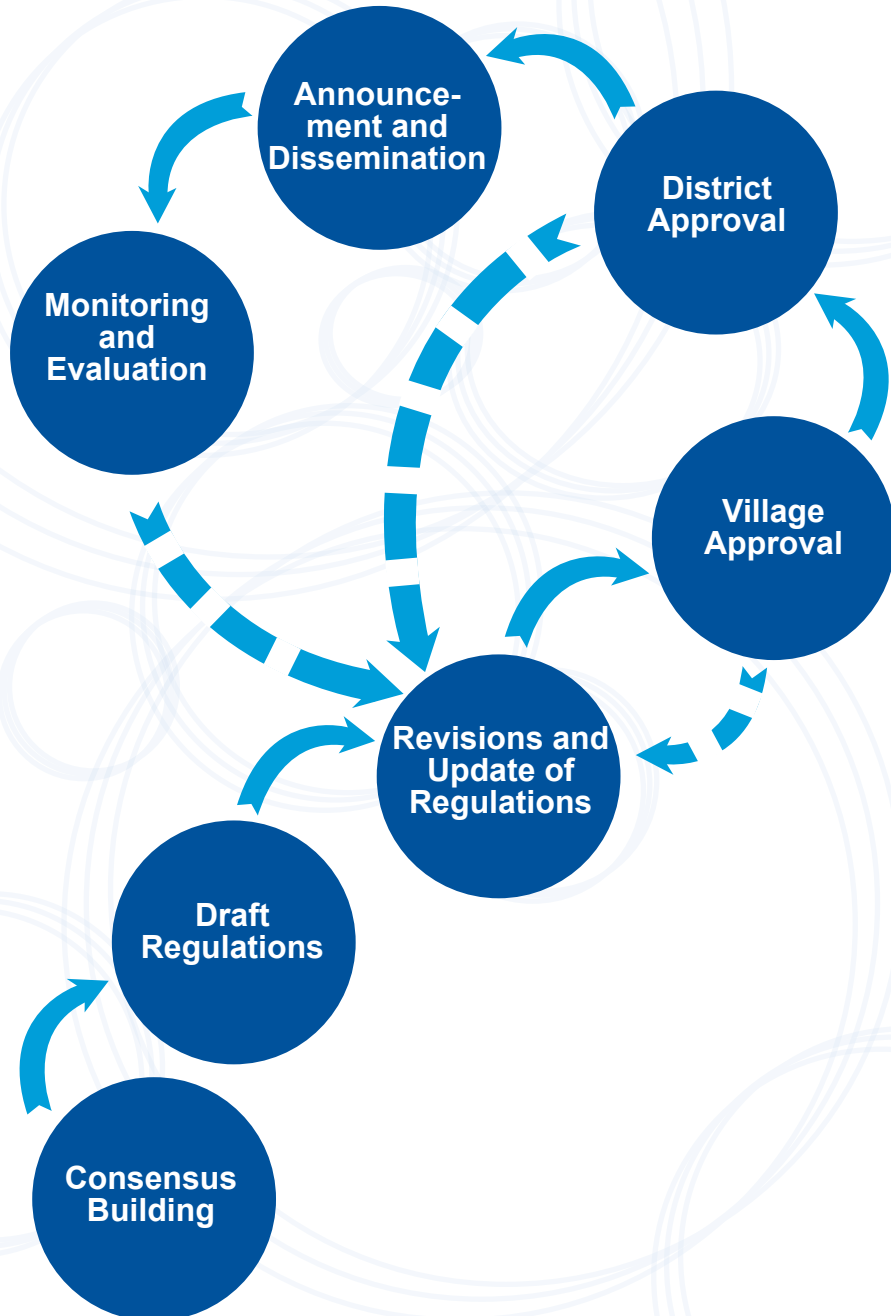
ຄູ່ມືນີ້ແມ່ນໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໂດຍການຮ່ວມມືລະຫວ່າງກຳມລັງງສັດ ແລະ ການປະມົງຮ່ວມກັບກອງທຶນອະນຸລັກທໍາມະຊາດໂລກ (WWF), ຂັ້ນຕອນແລະວິທີການການດໍາເນີນງານຕ່າງໆທີ່ລະບຸໄວ້ໃນຄູ່ມືນີ້ແມ່ນຈະຊ່ວຍເປັນແນວທາງການປະຕິບັດໃຫ້ແກ່ວຽກງານການສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ເນື້ອຫາໃນຄູ່ມືສາມາດດັດແປງໄດ້ຕາມຄວາມຈໍາເປັນ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຜູ້ນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າໃນຊຸມຊົນ. ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆທີ່ລະບຸໄວ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້ຈະສະແດງໃຫ້ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊຸມຊົນເຫັນ ແລະ ເຂົ້າໃຈເຖິງບັນຫາສໍາຄັນທີ່ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ໃນຂະນະດໍາເນີນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນຂອງການສ້າງລະບຽບຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ.

ຄູ່ມືນີ້ສາມາດເປັນແນວທາງການດໍາເນີນງານໃຫ້ຊຸມຊົນ ແລະ ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນນໍາໃຊ້ຮ່ວມກັນໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ. ຄູ່ມືນີ້ ບໍ່ໄດ້ເຈາະຈົງໃຊ້ກັບຊຸມຊົນ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຢາກສ້າງວັງສະຫງວນສະເພາະໃນວັງນໍ້າເລິກເທົ່ານັ້ນ. ເຖິງແມ່ນວ່າຢູ່ວັງນໍ້າເລິກຈະເປັນແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ສໍາຄັນ, ແຕ່ແຫຼ່ງນໍ້າອື່ນໆເຊັ່ນ: ແກ້ງ, ຫ້ວຍ, ໜອງ, ຄອງ, ບຶງ ຫຼື ດິນບໍລິເວນນໍ້າກໍອາດມີຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ຈໍາເປັນຕ້ອງມີການຄຸ້ມຄອງເຊັ່ນດຽວກັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄູ່ມືນີ້ ຈຶ່ງສາມາດໃຊ້ໄດ້ກັບທຸກໆຊຸມຊົນທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຢາກຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າໂດຍບໍ່ເລືອກປະເພດຂອງແຫຼ່ງນໍ້າ.

ຂັ້ນຕອນສໍາຄັນໃນການສ້າງລະບຽບຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

Key Steps in developing regulations for Participatory Aquatic Resources Management

ຂັ້ນຕອນສໍາຄັນໃນການສ້າງລະບຽບຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນກັດນໍ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມ

ຂັ້ນຕອນທີ 1: ການສ້າງຄວາມເຫັນດີ ແລະ ເຫັນພ້ອມຮ່ວມກັນ

ຂັ້ນຕອນການສ້າງຄວາມເຫັນດີ ແລະ ເຫັນພ້ອມຮ່ວມກັນພາຍໃນຊຸມຊົນດ້ວຍກັນ ເຊິ່ງຖືວ່າເປັນຫມາກຫົວໃຈສໍາຄັນຂອງວຽກງານການສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າໃຫ້ປະສິບຜົນສໍາເລັດ. ການຈັດກອງປະຊຸມຂັ້ນບ້ານແມ່ນຈະຊ່ວຍສ້າງຄວາມເຫັນດີ ແລະ ເປັນເອກະພາບກັນພາຍໃນຊຸມຊົນໂດຍຜ່ານຂະບວນການປຶກສາຫາລື, ການສົນທະນາ, ການກຳນົດບັນຫາແລະຊອກຫາວິທີການແກ້ໄຂໄດ້ດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນ. ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຄວາມເຫັນດີ ແລະ ເຫັນພ້ອມຮ່ວມກັນຈາກຊຸມຊົນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ສຸດຄືຕ້ອງໃຫ້ຊຸມຊົນໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ໃຫ້ຊຸມຊົນເກີດຄວາມຮູ້ສຶກວ່າແນວຄວາມຄິດຂອງເຂົາເຈົ້າມີສ່ວນຮ່ວມເຂົາໃນຂະບວນການສ້າງລະບຽບຂອງບ້ານກໍຄືສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ.

ການປະຕິບັດ

- ຈັດກອງປະຊຸມບ້ານເພື່ອໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ປຶກສາຫາລື ຫຼື ສົນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມສໍາຄັນຂອງການປະມົງ, ການນໍາໃຊ້ຊີວະນາໆພັນສັດນໍ້າ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າແບບຍືນຍົງ.
- ຄັດເລືອກພື້ນທີ່ແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ຈະສ້າງວັງສະຫງວນໄວ້ໂດຍນໍາໃຊ້ແຜນທີ່ແຫຼ່ງນໍ້າ, ກຳນົດເອົາແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ກຳນົດຂອບເຂດຊາຍແດນວັງສະຫງວນໄວ້ໃນລະບຽບຂອງບ້ານ.
- ສຶກສາສະພາບການເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈການນໍາໃຊ້ ແລະ ຄວາມສໍາຄັນຂອງການປະມົງ.
- ສຶກສາບັນຫາ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດກຳນົດຜົນກະທົບທີ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ໂອກາດ.
- ກຳນົດຈຸດປະສົງຂອງບ້ານເພື່ອເຮັດການຄຸ້ມຄອງການປະມົງແບບມີສ່ວນຮ່ວມໃນບ້ານ.

ກິດຈະກຳ	ຜົນໄດ້ຮັບ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ຈັດກອງປະຊຸມບ້ານ. ▪ ສຳພາດຜູ້ຫາປາຊາຍ, ຍິງແລະເດັກນ້ອຍ. ▪ ລວບລວມຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບລະບຽບການຄຸ້ມຄອງການຫາປາ. ▪ ສ້າງແຜນທີ່ແຫຼ່ງນ້ຳເພື່ອກຳນົດແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບການປະມົງ. ▪ ເກັບກຳຂໍ້ມູນເຄື່ອງມືຫາປາ, ຊະນິດພັນປາ ແລະ ຂໍ້ມູນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແລະ ເຂົ້າໃຈຈຸດປະສົງຂອງການສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ. ▪ ເຂົ້າໃຈປັດໃຈ ແລະ ບັນຫາທີ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ດ້ວຍລະບຽບການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ. ▪ ສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານການປະມົງເພື່ອສາມາດໃຊ້ໃນການປັບປຸງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ.

ສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ

- ຊາວບ້ານມີຄວາມສົນໃຈໃນການເຂົ້າຮ່ວມເຮັດການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳບໍ່?
- ຊາວບ້ານເຫັນຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳຫຍັງແດ່?
- ມີການຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນໃນສະຖານທີ່ຫາປາບໍ່? (ໂດຍສະເພາະຈາກຄົນພາຍນອກ, ການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາທີ່ຜິດກົດໝາຍແລະ ອື່ນໆ)
- ປະຈຸບັນນີ້ມີການຄຸ້ມຄອງແນວໃດ? ແລະ ຜ່ານມາເຄີຍມີລະບົບການຄຸ້ມຄອງບໍ່?
- ຊາວບ້ານຫາປາຢູ່ໃສ? ແຫຼ່ງນ້ຳແບບໃດ? (ວັງນ້ຳເລິກ, ແກ້ງຫາດ, ດິນບໍລິເວນນ້ຳ, ເຂດປ່ານ້ຳຖ້ວມຕາມລະດູການ, ຫ້ວຍແລະ ອື່ນໆ) ແລະ ຫາປາແບບໃດ? ຈຳນວນປາທີ່ຫາໄດ້? ຊະນິດປາທີ່ຫາໄດ້?
- ມີຄອບຄົວອື່ນໆ, ບ້ານອື່ນໆ ຫຼື ຊົນເຜົ່າອື່ນໆ ສາມາດເຂົ້າໄປຫາໃນແຫຼ່ງນ້ຳຂອງບ້ານໄດ້ບໍ່?
- ມີເຄື່ອງມືຫາປາປະເພດໃດທີ່ຊາວບ້ານນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຫາປາໃນແຕ່ລະແຫຼ່ງນ້ຳ? ແລະ ເຄື່ອງມືຫາປາດັ່ງກ່າວມີການປ່ຽນເຄື່ອງມືນໍາໃຊ້ໄປຕາມລະດູການບໍ່? ເຄື່ອງມືຫາປາແຕ່ລະຊະນິດແມ່ນສາມາດຫາ ຫຼື ຈັບປາໄດ້ຂະນິດໃດແດ່? ການຈັບ ຫຼື ຫາປາແຕ່ລະຊະນິດມີການປ່ຽນໄປຕາມລະດູການບໍ່?
- ເຮົາຕ້ອງເຂົ້າໃຈຜູ້ທີ່ເຄີຍນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະຊາຊົນບ້ານອື່ນໆ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ເຂົ້າໃຈ ເຖິງສະພາບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳຮ່ວມກັນ.

ຂັ້ນຕອນ 2: ການຮ່າງກົດລະບຽບ

ການຊ່ວຍຊາວບ້ານໃນການສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ ຖືວ່າເປັນວຽກງານທີ່ລະອຽດອ່ອນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ເວລາໃນການພິຈາລະນາ ເພື່ອໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າໃຈບັນຫາຕ່າງໆ. ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ (ໂດຍບໍ່ລວມເອົາຜູ້ທີ່ເຮັດການປະມົງແບບຖືກຕ້ອງແລ້ວ), ອາດມີບັນຫາເກີດຂຶ້ນກ່ຽວກັບການປະຕິບັດລະບຽບທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນ, ເກີດມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງພາຍໃນບ້ານ ແລະ ບ້ານຕໍ່ບ້ານ. ສິ່ງທຳອິດທີ່ຈະຕ້ອງປະຕິບັດແມ່ນຕ້ອງໃຫ້ຊຸມຊົນເກີດຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຫັນເຖິງຄຸນປະໂຫຍດຂອງການເຮັດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ, ໄດ້ຮັບການເຫັນດີເຫັນພ້ອມຈາກຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ ເພື່ອໃຫ້ການສ້າງລະບຽບໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດທີ່ດີ. ການຮ່າງກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳຂອງບ້ານແມ່ນ ຕ້ອງໃຫ້ຊາວບ້ານເອງເປັນຜູ້ຮ່າງຂຶ້ນໂດຍທ້ອງຖານກະສິກຳຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຂວງຈະເປັນພຽງຜູ້ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ການຮ່າງລະບຽບໃນເບື້ອງຕົ້ນສາມາດເຮັດເປັນກຸ່ມໂຫຍ ຫຼື ກຸ່ມນ້ອຍ ໂດຍມີຜູ້ຕາງໜ້າ ບ້ານເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ນຳເອົາເນື້ອໃນມະຕິກອງປະຊຸມທີ່ໄດ້ຮັບການເຫັນດີ ແລະ ເຫັນພ້ອມຮ່ວມກັນໃນເບື້ອງຕົ້ນ (ຈາກຂັ້ນຕອນທີ 1) ມາຮ່າງເປັນລະບຽບຂອງບ້ານ.

ການປະຕິບັດ

- ອະທິບາຍຂັ້ນຕອນໃນການສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າຂອງບ້ານ
- ກຳນົດພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການປະຕິບັດວຽກງານ ການຄຸ້ມຄອງ (ເຊັ່ນ: ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ, ທ້ອງຖານ ກະສິກຳ-ປ່າໄມ ເມືອງ ແລະ ພະແນກ ກະສິກຳ-ປ່າໄມແຂວງ)
- ມີການສະເໜີເນື້ອໃນຂອງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງທີ່ໄດ້ຮ່າງຂຶ້ນມາໃຫ້ ຊຸມຊົນຮັບຊາບຄືນ ເພື່ອຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງນຳກັນ, ຮັບຟັງຂໍສະເໜີ ຫຼື ຄຳຄິດຄຳເຫັນຕ່າງໆ ເພື່ອຈະໄດ້ນຳໄປເຮັດການປັບປຸງແກ້ໄຂ.

ເນື້ອໃນລະບຽບຂອງບ້ານຕ້ອງປະກອບດ້ວຍ:

- ຈຸດປະສົງຂອງບ້ານກ່ຽວກັບການສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ.
- ຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າທີ່ມີພາຍໃນບ້ານ.
- ການນຳໃຊ້ ແລະ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າພາຍໃນບ້ານ.
- ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບລະບຽບການຕ່າງໆ.
- ມີການລະບຸໄວ້ລະອຽດກ່ຽວກັບມາດຕະການ ການກ່າວເຕືອນ, ການປັບໄໝ ແລະ ການລ້າງໂທດ.
- ມີການລະບຸໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄວ້ຢ່າງລະອຽດໃນລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ.

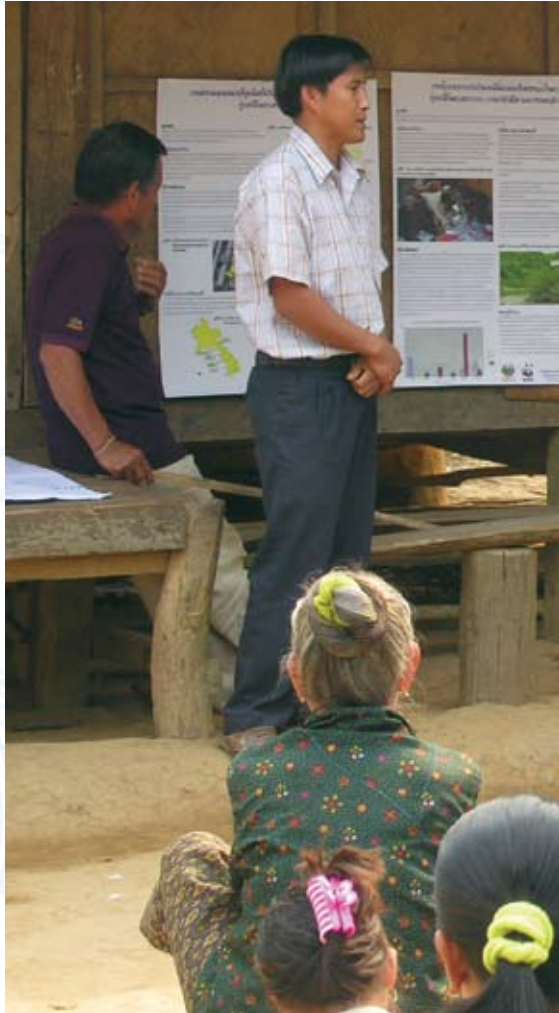
ກິດຈະກຳ	ຜົນໄດ້ຮັບ
<ul style="list-style-type: none"> ຈັດກອງປະຊຸມບ້ານເພື່ອໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ສືບທະນາກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ແລະ ຮ່າງລະບຽບ ຂອງບ້ານ. 	<ul style="list-style-type: none"> ຮ່າງລະບຽບ (ສາມາດເຮັດສະເພາະບ້ານດຽວ ຫຼື ມີຫຼາຍບ້ານເຮັດຮ່ວມກັນ) ອະທິບາຍຈຸດປະສົງ, ຄວາມເປັນມາຂອງບ້ານ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊີວະນາໆພັນທາງນ້ຳ, ຂໍ້ຫ່ວງຫ້າມ ແລະ ຂອບເຂດຊາຍແດນ, ການຕັກເຕືອນ, ການປັບໄໝ, ມາດຕະການລົງໂທດ ແລະ ອຳນາດໃນການດຳເນີນການ.

ສິ່ງທີ່ສຳຄັນ

- ມີໃຜແດ່ເຂົ້າຮ່ວມການສ້າງລະບຽບຂອງບ້ານ? ແມ່ນໃຜທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ? ມີຊາວປະມົງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຮ່າງລະບຽບນຳບໍ່?
- ຄວນພິຈາລະນາເອົາຂໍ້ມູນຈາກແມ່ຍິງ, ຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ຊົນເຜົ່ານ້ອຍໆເຊັ່ນດຽວກັນ.
- ຖ້າການຕົກລົງຫຼາກຫຼາຍບໍ່ສາມາດກ້າວໄປຮອດການສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງການປະມົງໄດ້ກໍໃຫ້ເລື່ອນເວລາອອກໄປກອນ.

ຂັ້ນຕອນ 3: ການປັບປຸງລະບຽບທີ່ໄດ້ຮ່າງອອກມາ ໂດຍບ້ານ

ພາຍຫຼັງທີ່ລະບຽບຂອງບ້ານໄດ້ຮ່າງອອກມາແລ້ວ, ກໍ່ຈະໃຫ້ຊຸມຊົນ(ຫຼືຊາວບ້ານ)ກວດຄົ້ນເນື້ອໃນຂອງ ລະບຽບທີ່ຮ່າງຂຶ້ນມາວ່າຖືກຕ້ອງຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນຮ່າງຂຶ້ນໃນເບື້ອງຕົ້ນ ຫຼື ບໍ່, ມີສິ່ງໃດແດ່ ທີ່ຕ້ອງການປັບປຸງແກ້ໄຂເພີ່ມຕື່ມ. ການທວນຄືນ ຮ່າງລະບຽບ ແມ່ນຄວນໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງ ບ້ານເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ໃນການສະເໜີຜ່ານລາຍ ລະອຽດຂອງລະບຽບທີ່ຮ່າງອອກມາໃຫ້ຊຸມຊົນໄດ້ ຮັບຟັງຄືນພ້ອມທັງຮັບຟັງຂໍສະເໜີ ແລະ ຄວາມຄິດ ເຫັນຕ່າງໆຂອງຊາວບ້ານ. ການປັບປຸງ ຫຼື ດັດແກ້ ຮ່າງລະບຽບແມ່ນຈະເຮັດບົນພື້ນຖານຄວາມຕ້ອງ ການຂອງຊາວບ້ານສະເໝີມາ. ສ່ວນພະນັກງານວິ ຊາການກະສິກຳ-ປ່າໄມເມືອງ ແລະ ແຂວງແມ່ນ ຈະໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຊາວບ້ານ ໃນວຽກງານດ້ານ ເອກະສານ.

ການປະຕິບັດ

- ຈັດກອງປະຊຸມບ້ານໂດຍໃຫ້ອຳນາດການ ປົກຄອງບ້ານສະເໜີຜ່ານແຕ່ລະຫົວຂໍ້ຂອງ ລະບຽບ ແລະ ຮັບຟັງ ຂໍສະເໜີແນະຕ່າງໆ ເພື່ອທົບທວນ ແລະ ປັບປຸງແກ້ໄຂ.
- ປັບປຸງຮ່າງລະບຽບບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ ຮັບການຂໍສະເໜີຕ່າງໆຂອງຊາວບ້ານ.

ກິດຈະກຳ	ຜົນໄດ້ຮັບ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ຈັດກອງປະຊຸມບ້ານເພື່ອອະທິບາຍກ່ຽວ ກັບການສ້າງລະບຽບແລະມີໃຜແຕ່ຄວນ ເຂົ້າຮ່ວມ. ▪ ສົນທະນາກ່ຽວກັບຮ່າງລະບຽບຮ່ວມ ກັບຊາວບ້ານ, ຊາວປະມົງ ແລະ ບ້ານ ທີ່ຢູ່ອ້ອມຂ້າງ. ▪ ບົນທີ່ກຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄວາມຄິດຄວາມ ເຫັນຂອງກຸ່ມທີ່ແຕກຕ່າງເພື່ອເຮັດການ ປັບປຸງແກ້ໄຂເນື້ອໃນຂອງຮ່າງລະບຽບ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ຮ່າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ສັດນ້ຳ (ທີ່ໄດ້ຮັບການກວດແກ້ ແລະ ປັບ ປຸງແກ້ໄຂບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນປ້ອນກັບຈາກ ຊາວບ້ານ).

ສິ່ງທີ່ສຳຄັນ

- ພາກສ່ວນໃດແດ່ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບກ່ຽວກັບລະບຽບການ?
- ພາກສ່ວນໃດແດ່ບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ?
- ລະບຽບການດັ່ງກ່າວທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາແລ້ວມີຄວາມຂັດແຍ່ງກັບກຸ່ມໃດແດ່? ແລະ ບ້ານໃດແດ່?

ຂັ້ນຕອນ 4: ການປັບປຸງລະບຽບທີ່ໄດ້ຮ່າງອອກມາ ໂດຍບ້ານ ແລະ ເມືອງ

ຈັດກອງປະຊຸມໃຫ້ບ້ານສະເໜີລະບຽບທີ່ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ເຮັດການປັບປຸງແລ້ວໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທາງຂັ້ນເມືອງຮັບຮູ້ເພື່ອພິຈາລະນາ ແລະ ປະກອບ ຄໍາຄິດຄຳເຫັນຕື່ມ. ສືບຕໍ່ໃຫ້ມີການສົນທະນາເພື່ອ ຮັບຟັງຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມຈາກການສະເໜີຂໍ້ຄິດເຫັນ ຈາກຊຸມຊົນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ລະບຽບຂອງບ້ານເປັນທີ່ ຍອມຮັບ ແລະ ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດ. ການສົນທະນາລະດັບຊຸມຊົນຄວນມີບ້ານ ອື່ນ ຫຼື ບ້ານອ້ອມຂ້າງ, ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຂັ້ນເມືອງເຊັ່ນ: ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ, ທະຫານເມືອງ, ຕໍາຫຼວດ ເມືອງ ແລະ ອື່ນໆເຂົ້າຮ່ວມ. ໃຫ້ບ້ານສະເໜີລາຍ ລະອຽດຂອງລະບຽບທີ່ຮ່າງອອກມາແຕ່ລະມາດ ຕາ, ການເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແລະ ການຮັບຮອງເອົາ. ການພິຈາລະນາແກ້ໄຂຮ່າງລະບຽບເພີ່ມຕື່ມແມ່ນ ອາດມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງເຮັດບັນພື້ນຖານຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ຈາກຫຼາຍໆພາກສ່ວນ. ໃນໄລຍະດຳເນີນ ກອງປະຊຸມຕ້ອງມີການບັນທຶກຂໍ້ສະເໜີຕ່າງໆ ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງເຫັນດີເຫັນພ້ອມຕໍ່ກັບຮ່າງລະບຽບທີ່ ໄດ້ປັບປຸງແກ້ໄຂ.

ການປະຕິບັດ

- ເປີດກອງປະຊຸມເຜີຍແຜ່ຮ່າງລະບຽບທີ່ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ຮັບຟັງຂໍ້ຄິດເຫັນຕ່າງໆ ແລະ ການຮັບຮອງເອົາ.

1. ກິດຈະກຳ	2. ໃຜເຂົ້າຮ່ວມ	3. ຜົນໄດ້ຮັບ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ຈັດກອງປະຊຸມຊາວບ້ານເພື່ອສະເໜີຄືນ ເມື່ອ ໃນລາຍລະອຽດ ຂອງຮ່າງລະບຽບ. ▪ ປັບປຸງແກ້ໄຂລະບຽບບັນພື້ນຖານຂໍ້ສະ ເໜີ ແລະ ຄວາມຄິດເຫັນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກ ຊາວບ້ານ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ຊາວບ້ານ. ▪ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ. ▪ ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ເມືອງ. ▪ ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ. ▪ ຫ້ອງການທະຫານເມືອງ. ▪ ຫ້ອງການຕໍາຫຼວດເມືອງ. ▪ ຫ້ອງການສານເມືອງ. ▪ ຕາງໜ້າບ້ານທີ່ຢູ່ອ້ອມຂ້າງ. ▪ ພະແນກກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ແຂວງ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ການຮັບຮອງເອົາລະບຽບ ໂດຍມີບ້ານທີ່ຢູ່ອ້ອມຂ້າງ, ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນ ເມືອງເຊັ່ນ: ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ເມືອງ, ຫ້ອງການປົກຄອງ ເມືອງ, ສານ, ທະຫານ, ຕໍາ ຫຼວດ ແລະ ອື່ນໆໄດ້ມີ ການຮັບຮູ້ລະບຽບດັ່ງກ່າວ ຮ່ວມກັນ.

ສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ

- ການສະແດງອອກຂອງຊຸມຊົນໃນກອງປະຊຸມ ຖືວ່າເປັນສິ່ງສໍາຄັນໃນການສ້າງຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນ ການຮຸ່ງລະບຽບ.
- ກອງປະຊຸມຈະໄດ້ຮັບຜົນດີກໍຕໍ່ເມື່ອທຸກໆຄົນໃນຊຸມຊົນແລະພາກສ່ວນອ້ອມຂ້າງເມືອງເຂົ້າຮ່ວມນຳກັນ.

ຂັ້ນຕອນ 5: ທາງເມືອງຮັບຮອງເອົາລະບຽບການ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ

ເມື່ອເມື່ອໃນລະບຽບຂອງບ້ານໄດ້ປັບປຸງສໍາເລັດ ແລ້ວກໍຈະໄດ້ເຮັດການຈັດພິມເປັນປຶ້ມ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ອໍານາດການປົກຄອງບ້ານກໍເຮັດໃບສະເໜີ ເຖິງຫ້ອງການກະສິກໍາ-ປ່າໄມເມືອງ ເພື່ອເຊັນຮັບຮອງເອົາລະບຽບດັ່ງກ່າວແລ້ວ, ຫ້ອງການກະສິກໍາ-ປ່າໄມເມືອງກໍຈະສະເໜີຕໍ່ເຖິງທ່ານເຈົ້າເມືອງ ເພື່ອເຊັນຮັບຮອງ ການນໍາໃຊ້ຮ່າງລະບຽບຢ່າງເປັນທາງການ ໂດຍທ່ານເຈົ້າເມືອງຈະໄດ້ອອກຂໍ້ຕົກລົງ ການນໍາໃຊ້ລະບຽບຢ່າງເປັນທາງການໃຫ້.

ການປະຕິບັດ

- ກະກຽມເອກະສານໃຫ້ອໍານາດການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ຫ້ອງການກະສິກໍາ-ປ່າໄມເມືອງເຊັນຢັ້ງຢືນ.
- ຮ່າງລະບຽບສະບັບທີ່ສົມບູນແລ້ວຕ້ອງມີລາຍເຊັນຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບຮອງຈາກອໍານາດການປົກຄອງບ້ານ, ຫ້ອງການກະສິກໍາ-ປ່າໄມ ເມືອງ ແລະ ເຈົ້າເມືອງ.
- ກະກຽມເຮັດປ້າຍລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕັ້ງໃນບ້ານພ້ອມທັງເຮັດພິທີປະກາດນໍາໃຊ້ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຢ່າງເປັນທາງການ.

ກິດຈະກຳ	ຜົນໄດ້ຮັບ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ຮ່າງລະບຽບບ້ານມີລາຍເຊັນຢັ້ງຢືນຈາກອໍານາດການປົກຄອງບ້ານແລ້ວເຮັດໃບສະເໜີເຖິງຫ້ອງການກະສິກໍາ-ປ່າໄມເມືອງ. ຫ້ອງການ ກະສິກໍາ-ປ່າໄມເມືອງ ເຊັນຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບຮອງເອົາລະບຽບແລ້ວສະເໜີຕໍ່ໄປຍັງທ່ານເຈົ້າເມືອງ. ▪ ເມື່ອທ່ານເຈົ້າເຊັນຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບຮອງເອົາລະບຽບຂອງບ້ານແລ້ວ ກໍຈະເຮັດຂໍ້ຕົກລົງການນໍາໃຊ້ລະບຽບຂອງບ້ານຢ່າງເປັນທາງການ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ລະບຽບຂອງບ້ານຮັບຮອງໂດຍຫ້ອງການກະສິກໍາ-ປ່າໄມເມືອງ.

ສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ

ການເຊັນຮັບຮອງເອົາລະບຽບຂອງບ້ານ ຖືວ່າເປັນຂັ້ນຕອນທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ, ເຊິ່ງໃນແຕ່ລະເມືອງອາດມີຂັ້ນຕອນການດໍາເນີນການທີ່ແຕກຕ່າງກັນເຊັ່ນ: ບາງເມືອງແມ່ນຕ້ອງໃຫ້ມີລາຍເຊັນຈາກຄະນະພັກບ້ານ ແລະ ອໍານາດການປົກຄອງບ້ານ, ບາງເມືອງບໍ່ຈໍາເປັນໃຫ້ທ້ອງການກະສິກໍາ-ປ່າໄມ ເມືອງ ເຊັນຮັບຮອງແຕ່ສາມາດສົ່ງໂດຍກົງໃຫ້ທ່ານເຈົ້າເມືອງເຊັນຮັບຮອງເອົາເລີຍ ເຊິ່ງການປະຕິບັດຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ ແມ່ນຈະໄດ້ອີງໃສ່ກັບສະພາບຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະພື້ນທີ່.

ຂັ້ນຕອນ 6: ປະກາດນຳໃຊ້ລະບຽບຂອງບ້ານຢ່າງເປັນທາງການກ່ຽວກັບ “ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນຳ”

ການປະກາດໃຫ້ຊຸມຊົນຮັບຮູ້ການນຳໃຊ້ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນຳຂອງບ້ານ ແມ່ນຖືວ່າເປັນຂັ້ນຕອນທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າລະບຽບຂອງບ້ານຈະໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຢ່າງແທ້ຈິງ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງຄວາມຂັດແຍ່ງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ (ຍ້ອນບໍ່ໄດ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ). ການປະກາດນຳໃຊ້ລະບຽບຂອງບ້ານໃຫ້ມະຫາຊົນຮັບຮູ້ ແມ່ນຈະເຮັດໃຫ້ບ້ານດັ່ງກ່າວເກີດຄວາມພາກພູມໃຈໃນຄວາມພະຍາຍາມຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສູງໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນສັດນຳ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ. ວຽກງານດັ່ງກ່າວຍັງເປີດໂອກາດໃຫ້ຊຸມຊົນໄດ້ມີການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນບ້ານກັບບ້ານ ເພື່ອຫາແນວທາງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນສັດນຳທີ່ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນດີທີ່ສຸດ ແລະ ທັງເປັນການສົ່ງເສີມໃຫ້ບ້ານອື່ນໆລິເລີ່ມຕ້ອງການຢາກສ້າງລະບຽບຄຸ້ມຄອງໃນເຂດບໍລິເວນແຫຼ່ງນ້ຳຂອງເຂົາເຈົ້າ. ພິທີປະກາດນຳໃຊ້ລະບຽບຂອງບ້ານຄວນມີການເຜີຍແຜ່ຄືນ ເນື້ອໃນຂອງລະບຽບດັ່ງກ່າວພ້ອມທັງແຈກຢາຍສຳເນົາລະບຽບຂອງບ້ານໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງພາຍໃນບ້ານ, ບ້ານອ້ອມຂ້າງ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນເມືອງ, ມີການອອກຂ່າວທາງໂທລະພາບ, ວິທະຍຸ ແລະ ໜັງສືພິມຕ່າງໆອີກດ້ວຍ.

ການປະຕິບັດ

- ເມື່ອລະບຽບຂອງບ້ານໄດ້ຮັບຮອງຢ່າງເປັນທາງການແລ້ວ ຂັ້ນຕໍ່ໄປແມ່ນຈະປະກາດໃຫ້ຊຸມຊົນຮັບຮູ້.
- ຕິດຕັ້ງຫຼັກຂອບເຂດ ປ້າຍກົດລະບຽບວັງສະຫງວນ.
- ແຈກຢາຍສຳເນົາລະບຽບຂອງບ້ານ ໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງພາຍໃນ ແລະ ບ້ານອ້ອມຂ້າງ.
- ຕົ້ນສະບັບລະບຽບຂອງບ້ານແມ່ນຈະໄດ້ແຈກຢາຍໄປຫາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ເຊັ່ນ: ອຳນາດການ ປົກຄອງບ້ານ, ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຫ້ອງການ ປົກຄອງເມືອງ ແລະ ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ.

1. ກິດຈະກຳ	2. ໃຜເຂົ້າຮ່ວມ	3. ຕົ້ນໄດ້ຮັບ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ແຈກຢາຍສຳເນົາລະບຽບບ້ານໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ▪ ເກັບເອກະສານຕົ້ນສະບັບໄວ້ບ່ອນທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ. ▪ ແຈ້ງການກ່ຽວກັບການປະກາດນຳໃຊ້ລະບຽບຂອງບ້ານຜ່ານສື່ຂອງເມືອງ. ▪ ຈັດພິທີປະກາດລະບຽບ ແລະ ຕິດຕັ້ງປ້າຍວັງສະຫງວນ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ຊາວບ້ານ. ▪ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ. ▪ ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງ. ▪ ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ▪ ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ. ▪ ອົງການຈັດຕັ້ງໃນບ້ານ. ▪ ບ້ານອ້ອມຂ້າງ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ປະກາດເນື້ອໃນລະບຽບຂອງບ້ານໃຫ້ຊຸມຊົນຮັບຮູ້ ແລະ ຕັ້ງປ້າຍວັງສະຫງວນຂອງບ້ານ. ▪ ແຈກຢາຍສຳເນົາລະບຽບຂອງບ້ານໃຫ້ບ້ານອ້ອມຂ້າງ, ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຫ້ອງການທະຫານເມືອງ, ຫ້ອງການຕຳຫຼວດເມືອງ ແລະ ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ. ▪ ອອກຂ່າວທາງໂທລະພາບ, ວິທະຍຸ ແລະ ຫັ່ງສື່ພິມ. ▪ ແຈ້ງໃຫ້ຊຸມຊົນທົ່ວໄປຮັບຊາບກ່ຽວກັບລະບຽບຂອງບ້ານ.

ສິ່ງທີ່ສຳຄັນ

- ຄວາມຂັດແຍ່ງຕ່າງໆສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້ ຖ້າຫາກຊາວບ້ານເອງ ແລະ ບ້ານໃກ້ຄຽງໄດ້ຮັບຊາບຂໍ້ມູນທີ່ຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ລະບຽບຂອງບ້ານ.

ສະຫຼຸບ

ຂັ້ນຕອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບແນວທາງການ ສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳແບບມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ຂ້າງເທິງໂດຍຫຍໍ້ເຊິ່ງເລີ່ມແຕ່ຂັ້ນ ຕອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຈົນເຖິງການຮັບຮອງເອົາລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ສັດນ້ຳຢ່າງເປັນທາງການ. ການສ້າງປຶ້ມຄູ່ມືຂຶ້ນມານີ້ ເພື່ອໃຫ້ ສາມາດນຳໃຊ້ເປັນແນວ ທາງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍສາມາດປັບປຸງ ຫຼື ປ່ຽນແປງໄປໄດ້ຕາມຄວາມ ເໝາະສົມຂອງສະພາບຕົວຈິງ, ທັງນີ້ເພື່ອເປັນການກະຕຸ້ນຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊຸມຊົນເຂົ້າມີສ່ວນ ຮ່ວມ, ຊຸກຍູ້ຄວາມເປັນເຈົ້າການ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ການນຳໃຊ້ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະ ຍາກອນສັດນ້ຳມີຄວາມສັກສິດ.

ສິ່ງສຳຄັນໃນຂະບວນການສ້າງລະບຽບແມ່ນເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຕາມຈຸດປະສົງ ແລະ ສາມາດ ແກ້ໄຂບັນຫາຂອງຊຸມຊົນ. ຕາມທຳມະດາການທົບທວນເນື້ອໃນລະບຽບ ແມ່ນເປັນສິ່ງ ສຳຄັນ (ຢ່າງນ້ອຍ 3 ປີເທື່ອໜຶ່ງ) ເພື່ອປະເມີນຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອທຽບໃສກັບຈຸດປະສົງພ້ອມດຽວກັນ ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນໃໝ່ຕ່ຽງກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳ. ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຂອງທ້ອງຖິ່ນ ອາດມີ ຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີການປັບປຸງແກ້ໄຂເປັນໄລຍະໆ ເພື່ອໃຫ້ແທດເໝາະກັບສະພາບ ປະຈຸບັນ ແລະ ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳ.

ຈຸດປະສົງທີ່ກຳນົດຂຶ້ນມາໂດຍການເຫັນດີເຫັນພ້ອມຂອງຊຸມຊົນຖືວ່າເປັນສິ່ງສຳຄັນ ແລະ ຊຸມຊົນຈະຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການກວດກາໃນແຕ່ລະໄລຍະເພື່ອໃຫ້ການປະຕິ ບັດໄດ້ຮັບຜົນດີ. ວຽກງານນີ້ເອີ້ນວ່າ ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນແບບມີສ່ວນ ຮ່ວມ ເຊິ່ງໃນນັ້ນແມ່ນການນຳໃຊ້ແນວຄວາມຄິດ ແລະ ບົດຮຽນຂອງຊຸມຊົນເຂົ້າໃນການ ກຳນົດ ແລະ ວັດແທກກ່ຽວກັບຜົນຂອງການຄຸ້ມຄອງຂອງເຂົາເຈົ້າ. ສິ່ງທີ່ຄວນຈະເຮັດ ທຳອິດແມ່ນການທົບທວນຄືນເປັນປະຈຳ ກ່ຽວກັບລະບຽບຂອງບ້ານ ແລະ ສະພາບການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃນຊຸມຊົນ, ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ບ້ານໃກ້ຄຽງ. ທຸກໆການ ປ່ຽນແປງ ແລະ ປັບປຸງແກ້ໄຂ ຄວນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດທາງທ້ອງຖິ່ນການກະສິກຳ-ປ່າໄມເມືອງ ແລະ ເຊັນຮັບຮອງຈາກທ່ານເຈົ້າເມືອງ ພ້ອມທັງປະກາດໃຫ້ມະຫາຊົນຮັບຊາບ.

ການພັດທະນາລະບົບການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນໄດ້ສືບຕໍ່ມີການກວດແກ້ ແລະ ປັບປຸງແກ້ໄຂໃຫ້ແທດເໝາະກັບ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດໂດຍຮ່ວມກັນວາງແຜນຍຸດ ທະສາດ ເພື່ອເຮັດແນວໃດໃຫ້ຊັບພະຍາກອນສັດນ້ຳຢູ່ ສ ປປ ລາວ ໃຫ້ມີຄວາມອຸດົມສົມ ບູນ ແລະ ຍືນຍົງ.

ສອບຖາມຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມ

ກົມລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ
ພະແນກຄຸ້ມຄອງການປະມົງ

ໂທລະ: +856 21 215142
ແຟັກຊ: +856 21 215141

ທ່ານ ບຸນມາ ຫລວງອາມາດ
ທ່ານ ອາຄະເນ ພິມສຸວັນ

ກອງທຶນອະນຸລັກທຳມະຊາດໂລກ
ແຜນງານປະຈຳພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ

ໂທລະ: +856 21 216080
+856 21 262833
ແຟັກຊ: +856 21 251883

ທ່ານ Eric Meusch
ທ່ານ Roger Mollot
eric.meusch@wwfgreatermekong.org
roger.mollot@wwfgreatermekong.org
panda.org/laos

